

108 straipsnis. Užsienio darbdavio darbuotojo komandiruotė į Lietuvos Respublikos teritoriją teikti paslaugų

1. Užsienio valstybės jurisdikcijai priklausančio darbdavio darbuotojas, išskyrus prekybinių laivų įgulų darbuotojus, gali būti komandiruojamas laikinai dirbti Lietuvos Respublikos teritorijoje:

1) pagal sutartį dėl paslaugų teikimo ar darbų atlikimo, darbdavio sudarytą su Lietuvos Respublikoje veikiančiu užsakovu;

2) dirbti darbdavio – juridinio asmens filiale, atstovybėje, grupės įmonėje ar kitoje darbovietėje;

3) dirbti kaip laikinasis darbuotojas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytam darbuotojui, neatsižvelgiant į teisę, taikytiną darbo sutarčiai ar darbo santykiams, išskyrus šio straipsnio 8 dalyje numatytą atvejį, turi būti taikomos šio kodekso ir kitų darbo santykius reglamentuojančių Lietuvos Respublikos norminių teisės aktų, įskaitant nacionalines (tarpšakines), teritorines ir šakos (gamybos, paslaugų, profesines) kolektyvines sutartis ar atskiras jų nuostatas, kurių taikymas buvo išplėstas, normos, nustatančios:

1) maksimaliojo darbo laiko ir minimaliojo poilsio laiko trukmę;

2) minimaliųjų kasmetinių mokamų atostogų trukmę;

3) darbo užmokestį, įskaitant padidintą apmokėjimą už viršvalandinį darbą, darbą naktį, darbą poilsio ir švenčių dienomis;

4) laikinųjų darbuotojų darbo sąlygas;

5) darbuotojų saugą ir sveikatą;

6) asmenų iki aštuoniolikos metų, nėščių, neseniai pagimdžiusių ir krūtimi maitinančių darbuotojų saugą darbe;

7) draudimą diskriminuoti darbe;

8) darbuotojų apgyvendinimo, kai jį ne nuolatiniame darbo vietoje dirbantiems darbuotojams užtikrina darbdavys, sąlygas;

9) darbuotojų, vykstančių į pagrindinę darbo funkcijų atlikimo vietą ir iš jos Lietuvos Respublikos teritorijoje, patirtų papildomų sąnaudų (transporto, kelionės ir kitų išlaidų) kompensavimą, taip pat komandiruočių Lietuvos Respublikos teritorijoje ir į užsienį (jeigu vykstama ne šio straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais) papildomų sąnaudų (transporto, kelionės, nakvynės ir kitų išlaidų) kompensavimą;

10) nuostatas, nurodytas šio kodekso 107 straipsnio 6 dalyje.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytam darbuotojui mokami dienpinigiai ir kitos su komandiruoje susijusios išmokos, išskyrus išmokas, skirtas su komandiruoje susijusioms faktinėms kelionės, nakvynės ir maitinimo išlaidoms kompensuoti, laikomi darbo užmokesčio dalimi, jeigu pagal valstybės, kurios teisė taikytina šio darbuotojo darbo sutarčiai ar darbo santykiams, darbo teisės normas dienpinigiai ir kitos su komandiruoje susijusios išmokos atskirti nuo faktinių kelionės, nakvynės ir maitinimo išlaidų. Jeigu dienpinigiai ir kitos su komandiruoje susijusios išmokos nėra atskirti nuo faktinių kelionės, nakvynės ir maitinimo išlaidų, laikoma, kad darbuotojui išmokėti

dienpinigiai ir kitos su komandiruote susijusios išmokos yra skirti su komandiruote susijusioms faktinėms kelionėms, nakvynėms ir maitinimo išlaidoms kompensuoti.

4. Kai faktinė komandiruotės trukmė viršija 12 mėnesių, šio straipsnio 1 dalyje nurodytam darbuotojui, neatsižvelgiant į teisę, taikytiną darbo sutarčiai ar darbo santykiams, taikomos šio straipsnio 2 dalyje nurodytos sąlygos bei visos kitos šio kodekso ir kitų darbo santykius reglamentuojančių Lietuvos Respublikos norminių teisės aktų, įskaitant nacionalines (tarpšakines), teritorines ir šakos (gamybos, paslaugų, profesines) kolektyvines sutartis ar atskiras jų nuostatas, kurių taikymas buvo išplėstas, normos, išskyrus normas dėl darbo sutarties sudarymo ir pasibaigimo sąlygų bei susitarimų dėl nekonkuravimo sąlygų.

***TAR pastaba.** Jeigu komandiruotė prasidėjo iki įstatymo Nr. XIII-2888 įsigaliojimo (2020-07-30), šiuo įstatymu keičiamo Darbo kodekso 108 straipsnio 4 dalyje nustatytu atveju komandiruotės trukmė pradedama skaičiuoti nuo šio įstatymo įsigaliojimo. Komandiruočių laikotarpiai, buvę iki šio įstatymo įsigaliojimo, neįskaitomi į bendrą faktinės komandiruotės trukmę.*

5. Jeigu užsienio valstybės jurisdikcijai priklausantis darbdavys Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka pateikia Valstybinei darbo inspekcijai motyvuotą pranešimą dėl šio straipsnio 4 dalyje numatyto laikotarpio pratęsimo, kol faktinė komandiruotės trukmė neviršija 12 mėnesių, šis laikotarpis pratęsiamas, tačiau neviršijant 18 mėnesių faktinės komandiruotės trukmės.

6. Šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytam darbuotojui, neatsižvelgiant į faktinę komandiruotės trukmę, taikomos šio kodekso 75 straipsnio nuostatos, užtikrinančios nediskriminavimo principo taikymą laikinajam darbuotojui. Laikinojo darbo naudotojas informuoja laikinojo įdarbinimo įmonę apie jo taikomas darbo sąlygas ir darbo užmokestį tiek, kiek toms sąlygoms taikomas šio kodekso 75 straipsnis.

7. Jeigu laikinasis darbuotojas siuntimo dirbti laikinojo darbo naudotojui metu šio straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais komandiruojamas laikinai dirbti laikinojo darbo naudotojo naudai ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, laikoma, kad laikinojo įdarbinimo įmonė šį darbuotoją komandiravo į kitos valstybės teritoriją. Apie laikinojo darbuotojo darbą kitos valstybės teritorijoje laikinojo darbo naudotojas privalo informuoti laikinojo įdarbinimo įmonę iki numatyto darbo kitos valstybės teritorijoje pradžios.

8. Jeigu valstybės, kurios teisė taikytina darbo sutarčiai ar darbo santykiams, darbo teisės normos šio straipsnio 1 dalyje nurodytam darbuotojui numato palankesnes darbo sąlygas negu šio straipsnio 2 ir 4 dalyse nurodytos nuostatos, taikomos valstybės, kurios teisė taikytina darbo sutarčiai ar darbo santykiams, darbo teisės normos.

9. Jeigu į Lietuvos Respublikos teritoriją komandiruotas valstybės, kuri nėra Europos Sąjungos ir Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybė narė, darbdavio darbuotojas, jis turi gauti leidimą Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

10. Šio straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytais atvejais nuostatos, susijusios su darbo užmokesčiu, įskaitant padidintą apmokėjimą už viršvalandinį darbą, darbą naktį, darbą poilsio ir švenčių dienomis, netaikomos, jeigu komandiruotės trukmė neviršija trisdešimt dienų.

11. Šio straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktų nuostatos, susijusios su minimaliaja kasmetinių atostogų trukme, darbo užmokesčiu ir apmokėjimu už viršvalandinį darbą, netaikomos, jeigu gaminio pradinį surinkimą ir (arba) pirmąjį įdiegimą atlieka gaminių tiekiančios įmonės kvalifikuoti darbuotojai ir (arba) specialistai, kai tai nustatyta prekių tiekimo sutartyje ir būtina norint naudotis patiektu gaminiu ir kai jų komandiruotės trukmė neviršija aštuonių dienų. Ši išimtis netaikoma, kai komandiruotas darbuotojas Lietuvos Respublikos teritorijoje dirba statybos darbus, nustatytus Lietuvos Respublikos statybos įstatyme.

12. Komandiruotės trukmė skaičiuojama sudedant visas komandiruotės ar komandiruočių kalendorines dienas per vienų metų laikotarpį nuo pirmosios komandiruotės pradžios. Kai komandiruotas darbuotojas pakeičiamas kitu komandiruočiu darbuotoju, atliekančiu tą patį darbą toje pačioje darbo funkcijų atlikimo vietoje, pagal šio straipsnio 4 ir 5 dalis skaičiuojama faktinė komandiruotės trukmė laikoma bendra atitinkamų atskirų komandiruočių darbuotojų komandiruotės laikotarpių trukmė. To paties darbo toje pačioje darbo funkcijų atlikimo vietoje sąlyga vertinama atsižvelgiant į teiktinos paslaugos pobūdį, darbo funkciją, darbo funkcijos atlikimo vietos adresą (adresus) ir kitas aplinkybes, susijusias su darbo funkcijos atlikimu.

13. Jeigu darbdavys yra subrangovas, rangovui dėl darbo užmokesčio, įskaitant padidintą apmokėjimą už viršvalandinį darbą, darbą naktį, darbą poilsio ir švenčių dienomis, mokėjimo šio straipsnio 1 dalyje nurodytam darbuotojui, kai jis dirba darbus, nustatytus Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, taikomos šio kodekso 139 straipsnio 5 ir 6 dalių nuostatos.

14. *Neteko galios nuo 2021-11-01.*

15. Kelių transporto priemonių vairuotojų, vežančių krovinius ir (arba) keleivius tarptautiniais kelių maršrutais ir atitinkančių šio straipsnio 1 dalyje išvardytus atvejus, darbo sąlygų ypatumus nustato kelių transporto santykius reglamentuojantys įstatymai.

109 straipsnis. Užsienio darbdavio darbuotojų darbo sąlygų užtikrinimas

1. Užsienio valstybės jurisdikcijai priklausantis darbdavys, komandiruojuantis darbuotoją laikinai dirbti Lietuvos Respublikos teritorijoje ilgesniam kaip trisdešimties dienų laikotarpiui arba dirbti statybos darbų, nustatytų Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka apie tai ne vėliau kaip iki šio darbuotojo darbo Lietuvos Respublikos teritorijoje pradžios informuoja Valstybinę darbo inspekciją.

2. Su komandiruočiu darbuotoju susijusius dokumentus darbdaviai privalo turėti darbo funkcijos atlikimo vietoje visą komandiruotės laikotarpį ir nedelsdami pateikti kompetentingoms institucijoms šių prašymu.

3. Valstybinė darbo inspekcija nemokamai ir nedelsdama teikia informaciją ar kitaip bendradarbiauja su kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingomis institucijomis dėl šiame

kodekse nurodytų sąlygų taikymo komandiruotiems darbuotojams, taip pat dėl komandiruočių darbuotojų garantijų pažeidimų. Valstybinė darbo inspekcija užtikrina, kad informacija apie Lietuvos Respublikos norminių teisės aktų, įskaitant nacionalines (tarpšakines), teritorines ir šakos (gamybos, paslaugų, profesines) kolektyvines sutartis ar atskiras jų nuostatas, kurių taikymas buvo išplėstas, nuostatas dėl komandiruotam darbuotojui taikomų sąlygų, įskaitant darbo užmokesčio sudedamąsias dalis ir papildomas darbo sutarties sąlygas, taikomas ilgesnių kaip 12 mėnesių ar 18 mėnesių (kai šio kodekso 108 straipsnio 4 dalyje numatytas laikotarpis buvo pratęstas) komandiruočių atveju, būtų prieinama užsienio valstybių jurisdikcijai priklausantiems darbdaviams ir jų darbuotojams nemokamai, atnaujinta laiku, aiškiai, skaidriai, išsamiai, nuotoliniu būdu ir elektroninėmis priemonėmis prieigos prie interneto formatu ir standartais užtikrinant neįgalių asmenų prieigą.

4. Į Lietuvos Respublikos teritoriją komandiruotas darbuotojas savo pažeistas teises gali ginti darbo ginčų dėl teisės nagrinėjimo tvarka.